Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXIV., št. 32 Ljubljana, torek 10. februarja 1931 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

BOLGARIJA IN BALKANSKA UNIJA

Zanimive informacije uglednega francoskega lista — Bolgarija proti konsolidaciji Balkana — Temeljne osnove balkanskega pakta

Pariz, 10. februarja. r. »Echo de Paris« se bavi na uvodnem mestu z akcijo za ustvarjanje balkanske unije ter objavlja zanimive in značilne informacije o trenutnem stanju te akcije.

Uvodoma naglaša diplomatski sotrudnik omenjenega lista, da akcija za balkansko unijo ni nič manjše važnosti, kakor je Briandova akcija za evropsko unijo. Saj gre za pacifikacijo in ureditev razmer na Balkanu, kjer je položaj še vedno tak, da bi mogla vsaka iskra izzvati nov požar. List naglaša, da si je zlasti Jugoslavija s svojo dosledno miroljubno politiko pridobila mnogo zaslug za to, da je akcija za ustvaritev balkanske unije krenila z mrtve točke. Konferenc, ki so se o tem vršile v zadnji dobi, se sicer ne udeležujejo oficijelni zastopniki zainteresiranih vlad balkanskih držav, kljub temu imajo konference nekak oficijelen značaj. Postavljajoč paralelo med akcijama za evropsko in balkansko unijo naglaša pisec, da je akcija za balkansko unijo baš zaradi tega dosegla že mnogo večje uspehe in konkretnejše rezultate, kakor pa evropska konferenca, ker sodelujejo na balkanskih konferencah zastopniki, ki nimajo vezanih rok. kakor pa jih imajo zunanji ministri na evropski konferenci.

Izmenjava misli na dosedanjih balkanskih konferencah je izkristalizirala idejo balkanske unije tako daleč, da se sedaj že razpravlja konkretno o balkanskem paktu. Ta pakt naj bi vseboval dogovor balkanskih držav, da složno nastopijo proti vsaki državi, ki bi napadla katerokoli balkansko državo, prav tako pa bi balkanske države predstavljale strnjeno fronto proti vsakemu vmešavanju s strani držav, ki ne pripadajo tej balkanski zvezi.

Do sem so potekala posvetovanja v najlepši slogi, pri tem vprašanju pa se je pokazala enaka razdvojenost, kakor na evropski konferenci. Eno skupino tvorijo one države, ki žele konsolidacijo obstoječega stanja, to so Jugoslavija, Grčija in Rumunija, proti njim pa nastopa Bolgarija, ki je vezala svoj pristanek na tako formulacijo balkankega pakta na zahtevo, da Jugoslavija, Grčija in Rumunija službeno priznajo obstoj bolgarskih narodnih manjšin na svojem ozemlju ter da priznajo tem manjšinam večje pravice in ugodnosti, kakor pa so jih dolžne po mirovnih pogodbah.

Jasno je, kam meri ta taktika Bolgarije, ki je tako na mah zavrla razveseljiv napredek balkanske unije. Bolgarija je tudi to miroljubno akcijo izkoristila prav brez potrebe za svojo revizijonistično akcijo.

Bilo bi napačno misliti, da je akcija za ustvaritev balkanske unije s tem že padla v vodo. Bolgarija more delo s svojim postopanjem sicer ovirati, ustaviti ga ne bo mogla.

Henderson o grozotah bodoče vojne

Razorožitev ali uničenje človeške civilizacije — Bodoča vojna bi pomenila klanje na debelo — Razorožitev edina rešitev za človeštvo

London, 10. febr. AA. V snočnjem govoru o razorožitvi je tajnik za zunanje zadeve Henderson dejal, **da bi pomenjal mednarodni sporazum o razorožitvi končnoveljavno priznanje s strani vseh narodov, da so njihove armade, brodovja in letalske sile zadeve, ki se ne tičejo samo njih, temveč tudi drugih narodov. Vojaške priprave naj se vrše edino le v mednarodnem sporazumu. Henderson je nadaljeval, da je vse odvisno od načina, kako bodo dopolnile vlade osnutek razorožitve, ki ga je izdelala pripravljalna razorožitvena komisija. Če bodo narodi zahtevali razorožitev, jo bodo imeli. Prijatelji miru imajo 12 mesecev časa, da pripravijo javno mnenje za to veliko priliko, ki se morda ne bo več ponovila. Druga vojna bi bila neprimerno hujša kakor zadnja svetovna vojna. V prihodnji vojni bi ubijali, kakor pravijo vojaški strokovnjaki, ne več na drobno, temveč na debelo. Čim bi se pričela, bi je ne mogel nihče več obvladati. Edina možnost, da se napravi konec temu barbarstvu, je v tem, da se odpravi vojna sama. Mi smo lahko gotovi, da bo prihodnja vojna tako uničevalna, kakor ni bila še nobena in da bo uničila najbrž celokupno človeško civilizacijo.**

Nato je govoril Henderson o gospodarskih razlogih, ki govore za mirovno politiko ter omenil veliko gospodarsko krizo in brezposelnost, ki sta zavladali na svetu. Henderson je nadaljeval, da so zaščitne carine in razne gospodarske utesnitve škodljive narodnim interesom in da so bile uvedene zaradi vojne bojazni. Evropa je danes polna težkih političnih problemov, kakor pred 5 leti Kot zunanji minister velike države, je končal Henderson, izjavljam, da je razorožitev ključ k mirni rešitvi vseh teh problemov.

Bolgarija odklanja angleško posredovanje v sporu z Grčijo

Grške ugotovitve o incidentu na meji — Bolgari se izmotavajo Anglija in pomorsko oboroževanje Komunistični nemiri v Budimpešti

Atene, 10 febr. č. Grški zunanji minister Mihalakopulos se je danes brzojavno obrnil na angleško in bolgarsko vlado, da bi dosegel tudi pri sofijski vladi sprejem angleškega predloga arbitraže v zadevi poslednjega bolgarsko - grškega spora, ki ga pa bolgarska vlada odklanja.

Atene, 10. febr. č. Zunanji minister Mihalakopulos je dal izročiti danes preko grškega poslanika v Sofiji bolgarski vladi noto, v kateri poudarja, da je dosedanja preiskava pokazala, da bi mogla bolgarska straža enostavno zapreti grškega vojaka, ki je prišel preko meje sporočit, da so utekli preko granice mezgi in da zbog tega ni bilo nobenega povoda streljati na grškega vojaka in ga usmrtiti.

Sofija, 10. februarja. AA. Današnji dnevnik komentira demaršo velikih sil v Ateni in pravi, da je korak Anglije in Italije, ki želita, da se sporazumno rešijo vsi spori med Grčijo in Bolgarsko, mogoče tolmačiti le kot skromno željo in da ta želja še ne odločuje, komu pripada pravica in kdo je krivec.

Sneg ovira železniški promet

Na liški progi leži ponekod do 8 m visok sneg — Vlaki obtičali v snegu — Prometne ovire v drugih pokrajinah — V dravski banovini je promet normalen

Zagreb, 10. febr. Dočim smo bili skoro vso zimo brez snega, ga je v preteklem tednu zapadlo po vsej državi toliko, da je prišlo v posameznih pokrajinah do velikih prometnih ovir. Najhujše je zopet prizadeta Lika, ki je najbolj izpostavljena viharjem. *Dočim sneg sam še ni povzročal zastoja v železniškem prometu, so nastali v noči od nedelje na ponedeljek ob vsej liški progi, ki veže Dalmacijo z zaledjem, tako hudi snežni meteži, da je nasulo snega po nekod do 8 metrov visoko. Med postajama Zrmanja in Pribudić je obtičal v snegu tovorni vlak, ki ga doslej še niso mogli spraviti na varno Motorni snežni plugi so zaradi ogromnih snežnih mas odpovedali, zaradi hude bore pa delavci niso mogli več vzdržati Vsi drugi vlaki, ki so bili na progi, so bili ustavljeni na najbližjih postajah Promet med Gračacom in Kninom je popolnoma nemogoč, dočim so očistili doslej progo toliko, da lahko vozijo vlaki iz Gračaca in iz Splita do Knina.*

Iz Zagreba in Splita so bili odposlani na progo delavski oddelki, ki pa so skoraj brez moči, ker veter sproti zamede že očiščeno progo. Zagrebška železniška direkcija je izdala objavo, v kateri sporoča, da je redni promet na liški progi začasno ustavljen. Na ostalih progah na področju zagrebške železniške direkcije se vrši promet normalno.

Položaj v južnih pokrajinah

Beograd, 10. febr. Po poročilih, ki jih je prejelo prometno ministrstvo, povzročajo snežni meteži na nekaterih progah motnje v železniškem prometu. Najhujše je prizadeta liška proga, kjer je promet deloma popolnoma nemogoč *Tudi v Bosni ter v predelih Južne Srbije je zapadel tako debel sneg, da se železniški promet vzdržuje le s težavo in imajo vlaki večje zamude. Avtomobilski promet je skoraj povsod ustavljen,* ker ni mogoče očistiti cest.

V Sloveniji ni ovir

Ljubljana, 10. febr. Dočim poročajo iz drugih pokrajin naše države o zastoju v železniškem prometu zaradi snežnih zametov in nastopajočega mraza, se vrši ves železniški promet v Sloveniji popolnoma normalno. Vlaki prihajajo redno, zamude znašajo kvečjemu 5 do 10 minut.

Zopet požig?

Snoči okrog pol 11. je začelo na Razdrtem pri Šmarju pri posestniku Kastelicu Jakobu (pc domače se pravi »pri Pirčevem Jakatu«) nenadoma goreti. Najprej se je pojavil ogenj na hlevu, takoj nato pa tudi na podu, ki se drži hleva. Ogenj se je zelo hitro razširil, saj je bil pod založen z mrvo. Na pomoč so takoj prihiteli gasilci iz Šmarja in Škofljice, a je bilo radi pomanjkanja vode delo zelo otežkočeno in so požar samo lokalizirali, da se ni razširil na bližnja gospodarska poslopja.

Zelo verjetno je, da je bil požar podtaknjen ,ker je pričelo goreti kar na dveh krajih naenkrat. Neznani zlikovec bo najbrž isti, ki je pred mesecem dvakrat vznemiril bližnjo vasico Pleše, kjer so sedaj vaščani postavili stražo. Zlikovca išče orožništvo.

Kakor pripovedujejo ljudje, je na Grosupljem pri Žitniku in pa v Ponovi vasi pripel neznanec na gospodarsko poslopje listek z napisom »Primite in držite, da ne pade!« Tudi v tem primeru je najverjetneje, da je požigalec identičen z neznanim zlikovcem. Ljudstvo je zelo vznemirjeno in so posestniki svoje nizke zavarovalnine znatno povišali. Za zlikovcem pa zaenkrat še ni nobenega sledu.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 10. februarja.

Večja tatvina je bila včeraj izvršena v Hrastju občina Moste. V stanovanje posestnika Ludvika Dolničarja v Hrastju št. 7, se je splazil neznan tat, odprl omaro in mu okradel železno ročno blagajno, v kateri je bilo 3000 Din. 260 Din je bilo last gasilnega društva Šmartno, katerega blagajnik je Dolničar, drugo pa Dolničarjevo. Blagajna je rjavo pleskana, 40 cm dolga, 20 široka in 10 visoka. O tatvini je bila obveščena policija, ki sedaj poizveduje za podjetnim tatom.

V Ljubljani se je pojavil tat, ki krade samo ročne vozičke. Pretekli teden sta bila ukradena dva vozička, davi pa sta bili na policiji prijavi o dveh ukradenih vozičkih. Eden je bil odpeljan pleskarskemu mojstru Francu Strojanu izpred hiše na sv. Petra nasipu 65. Voziček je 4-kolesni, zeleno pleskan, vreden 600 Din. — Drugi voziček je bil ukraden slugi Alojziju Kastelicu izpred hiše št. 15 na Kongresnem trgu. Voziček je bil last tvrdke Franc Novak s Kongresnega trga in vreden 800 Din. Tudi ta voziček je zeleno pleskan.

Včeraj opoldne je nekdo iz veže hiše št. 8 na Bregu ukradel perici Ceciliji Habič iz Bizovika sveženj perila v vrednosti 300 Din

Otvoritev podružnice Državne obrtne banke v Ljubljani

Danes popoldne se bo vršil sestanek delničarjev, da izvolijo podružnično upravo

Ljubljana, 10. februarja. V Ljubljano sta prispela danes generalni direktor Državne obrtne banke g. Dragić in predsednik beograjske obrtne zbornice g. Milan Stojanović, da se udeležita prvega sestanka delničarjev Državne obrtne banke iz dravske banovine. Sestanek se bo vršil danes ob 15. uri v posvetovalnici Mestne hranilnice. Na dnevnem redu je med drugim izvolitev 8 delničarjev, od katerih bo uprava imenovala 4 v poslovni odbor matične podružnice Državne obrtne banke v Ljubljani. Čim bodo prostori pripravljeni, bo podružnica otvorjena. Kakor čujemo, pride podružnica Državne obrtne banke v Zidarjevo hišo na Dunajski cesti.

Zaščitni ukrepi proti sovjetskemu žitnemu dumpingu

Povišanje uvozne carine za pšenico, koruzo in moko za 100 odstotkov — Znižanje izvoznih železniških tarif

Beograd, 10. februarja. Današnje »Službene Novine« objavljajo na čelu lista zakon o povišanju uvoznih carin na pšenico, žito, koruzo in mlevske izdelke. Z merodajnega mesta je bilo izdano k temu pojasnilo, ki pravi, da obstoja vsled porasta cen pšenice v naši državi, ki so višje kakor cene na drugih svetovnih tržiščih nevarnost, da se prične tudi pri nas uvažati rusko in madžarsko žito. Zaradi tega je vlada na predlog ministra za trgovino v zaščito domačega poljedelstva sklenila povišati uvozne carine in sicer za pšenico od 5 na 10, za koruzo od 2.50 na 5, in za pšenično moko od 8 na 16 zlatih dinarjev za 100 kg.

Da bi se na drugi strani omogočil in olajšal izvoz naše koruze v inozemstvo, je prometno ministrstvo znižalo prevozne tarife pri izvozu po železnici za 20%, preko pristanišč pa za 25% sedanje tarife.

Ruski žitni dumping v Avstriji in Madžarski

Velike pošiljke ruskega žita za Avstrijo in Madžarsko so prispele v Rumunijo — Ruska konkurenca v Franciji

Bukarešta, 10. febr. *Včeraj je prispel v pristanišču Sulini grški parnik, ki je pripeljal na račun bavarskega Lloyda iz Rusije 1200 ton ovsa in 200 ton koruze. Ta pošiljka je baje namenjena za Avstrijo ter jo bodo z vlačilcem spravili na Dunaj. Razen tega je pripeljal italijanski parnik »Cappo Pinto« večje množine žita iz Rusije, ki je baje namenjeno za Madžarsko. Rumunski tisk beleži oba primera in izjavlja, da gre brez dvoma za rusko žito iz dumpinga. Razen tega poroča »Dimineata«, da je Rusija preprečila večji izvoz rumunskega žita v Francijo s tem, da je vrgla na francoski trg žito skoraj zastonj in tako onemogočila vsako konkurenco.*

Gospodarski krogi in socialno zavarovanje

Beograd, 10. februarja. AA. Davi so zastopniki gospodarskih zbornic izročili ministru za socialno politiko in narodno zdravje in ministru za trgovino in industrijo elaborat o zakonu o socialnem zavarovanju. Oba ministra sta obljubila zastopnikom gospodarskih zbornic, da bosta elaborat proučila in da bosta imenovala tripartetno komisijo, v kateri bodo zastopniki obeh ministrstev in predstavniki gospodarskih zbornic. Komisija bo proučila vsa vprašanja novega socialnega zakona.

Premestitve v monopolski službi

Beograd, 10. febr. Z odlokom finančnega ministra so premeščeni od ljubljanske tobačne tovarne k tobačni tovarni v Sarajevo monopolski kontrolor Anton Šlajpah, k tobačni tovarni v Niš monopolski kontrolor Pavle Grčar, k ljubljanski tobačni tovarni pa je premeščen iz Širokega Brega monopolski inspektor Lujo Nadali.

Minister, ki je obupal nad Avstrijo

Dunaj, 10. februarja. AA. Ker je minister za kmetijstvo Thaller obupal nad gospodarsko bodočnostjo Avstrije, je odstopil ter se izselil v inozemstvo. Vodil bo neko skupino tirolskih kmetov v Paraguay v Južni Ameriki, kjer namerava ž njimi osnovati kolonijo avstrijskih izseljencev.

Nemški poslanci ne smejo biti odgovorni uredniki

Berlin, 10. febr. AA. Nemški državni zbor je po dolgotrajni debati sprejel zakonski načrt, ki določa, da poslanci, ki uživajo poslansko imuniteto, ne smejo biti odgovorni uredniki dnevnikov in perijodičnih listov. Ekstremistične stranke so izrabljale poslansko imuniteto v propagandne svrhe proti sedanji vladi.

Hud mraz v zapadni Evropi

Berlin, 10. febr. AA. Po nenavadno milem vremenu je nastopila v vsej Nemčiji posebno pa na jugu izredno ostra zima. V Kemptenu na Bavarskem je bilo 30 stopinj mraza. V Monakovem je bilo 21 stopinj pod ničlo, v Augsburgu 25 stopinj, dočim je bilo na vrhu Zugspitze samo 18 stopinj pod ničlo. Najbolj mrzlo je bilo v bližini Neuchatela v Švici, kjer so imeli 33 stopinj pod ničlo. Več gorskih jezer je popolnoma zamrznilo.

Strašna družinska tragedija

Berlin, 10. februarja. AA. Danes se je pripetila v mestu strahovita družinska tragedija. Delavec Friedrich Falder je ustrelil svojo ženo, taščo, dva mala otročiča in težko ranil polubrata. Ko je policija vdrla v stanovanje, se je morilec ustrelil. Kakor se govori, je Falder storil ta strašni zločin v hipni zmedenosti in iz obupa zaradi težkega finančnega položaja.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.79, Berlin 13.475—13.505 (13.49), Bruselj 7.919, Budimpešta 9.9014, Curih 1095.9, Dunaj 795.49—798.49 (796.99), London 275.85, Newyork 56.62. Pariz 221.51, Praga 167.44 do 168.24 (167.84), Trst 296.90 povpraševanje, 297.07 ponudba.

INOZEMSKE BORZE.

Curih. Beograd 9.1234, Pariz 20.30, London 25.1725, Newyork 517.60, Bruselj 72.24, Milan 27.1075, Madrid 52.5, Amsterdam 207.90, Berlin 123.08, Dunaj 72.725, Sofija 3.75, Praga 15.315, Varšava 58.—, Budimpešta 90.35, Bukarešta 3.0775.

Besedo imajo naši čitatelji

Strassbourg in Ljubljana

Poročali ste o čudni ustanovi v Strassbourgu. Tam da je kolonija lepo opremljenih, komfortnih vil, v katere se sprejemajo kot stanovalci samo oni zakonski pari, ki imajo mnogo otrok, ali pa vsaj taki, ki se zavežejo spraviti na svet toliko otrok, kolikor jih le morejo. Vse drugačni tiči smo v Ljubljani. Tudi pri nas raste kolonija vil in hišič, druga za drugo, tudi pri nas je navada, spravljati na svet otroke, torej vse tako ali vsaj skoraj tako kot v Strassbourgu. Kot rečeno, smo v Ljubljani tiči bolj moderno misleči kot v Strassbourgu, ki je menda že prav blizu divjega zapada. Zato nam res ni zameriti takih zablod kot n. pr. vzeti pod streho rodbino s številnim potomstvom ali sploh s potomstvom in pa taki, ki ji ne dežuje zlato v naročje, temveč ima samo skromne dohodke.

Jaz imam tudi nekaj otrok, tri namreč, torej ne preveč in ne premalo, imam tudi skromne prejemke in sicer celo prejemke državnega uradnika. Otožno — hišni gospodar mi je odpovedal, kar je sedaj vsakdanja reč v beli Ljubljani — otožno torej hodim okrog hišnih kolonij, ki so najbrž onim v Strassbourgu na zunaj popolnoma podobne, in iščem ono izmed mnogih kolonij, ki bi stavila iste pogoje kot štrasburška — imeti otroke. Da celo mnogo manj iščem. Iščem namreč samo eno hišo v mnogih kolonijah, ki bi hotela vzeti otroke pod svoj krov in tudi te ene hiše — joj, prejoj! — ni najti.

Slišal sem tudi nekoč — bav, bav — da je tam v Strassbourgu ali vsaj blizu tega čudaškega mesta domovina framazonov, ki poleg drugih slabih lastnosti in nazorov kužijo svet z belo kugo in ustanavljajo take otroške naselbine. Tudi v tem pogledu je drugače pri nas v beli kulturni Ljubljani. V vseh cerkvah se preganja ta kuga, verniki, med katerimi je tudi tu mišljeni hišni posestnik, hodijo redno vsako nedeljo k maši in izpolnjujejo verske dolžnosti in pomagajo preganjati to belo kugo pod geslom: Rodbini z otroci ne pripada stanovanje.

Eden, ki išče stanovanje.

Polirji za svoje pravice

Nedavno ste poročali o predavanju prof. Kasala, v katerem je predavatelj omenil potrebo izobrazbe polirjev v železobetonu, kmalu nato pa ste objavili natančnejšo izjavo prof. Kasala o tem vprašanju, da se bo kmalu otvoril strokovni tečaj za polirje, kar se bo zgodilo te dni, kot ste ponovno poročali. Na seji, kjer se je ustanovil ta tečaj, so bili zastopniki vseh interesiranih korporacij, kot smo čitali, zastopani pa nismo bili mi, ker nismo bili povabljeni, mi, ki se nas je ustanovitev tečaja tikala pred vsemi drugimi. Zato in ker so ostale v zvezi s to zadevo nepojasnjene najvažnejše činjenice, jih moramo pojasniti sami.

Gradbena rokodelska šola na Tehniški srednji šoli v Ljubljani je prav za prav polirska šola, četudi vzposablja učence za izpite za zidarske mojstre. V to šolo se sprejemajo le zidarski, tesarski in kamnoseški pomočniki, to je rokodelci, ki se lahko izkažejo z učnim pismom, da so se učili teh obrti. O žrtvah, ki jih šola zahteva od učencev, bi lahko marsikaj povedali, zaradi stvari pa je treba pripomniti, da se šole rokodelci v prvi vrsti poslužujejo zaradi strokovne izobrazbe, ne pa iz kakšnih špekulativnih namenov, ker kdor si služi kruh z žuljevimi rokami, mu šola ni šport. Zato pa učenci streme tudi za res potrebno in praktično izobrazbo, ki bi jih čimbolj vzposobila za njih poklic. In v tej šoli se res marsičesa nauče ter si pridobe tudi nekoliko splošne izobrazbe. Med učnimi predmeti pa vendar pogrešajo najvažnejši predmet — pouk o železobetonu. Zakaj ga ravnateljstvo ne uvede, nam ni znano, naglasiti pa moramo, da se učenci te šole morajo učiti privatno železobeton z velikimi denarnimi žrtvami.

Zato smo z veseljem pozdravili vest, da se otvori privatni tečaj za železobeton. Zlasti še, ker bo pouk brezplačen in ker bo poučeval naš prvi strokovnjak za železobeton, univ. prof. dr. ing. Kasal. Zelo pa smo bili razočarani, ko smo zvedeli, da se tečaj otvori za 80% polirjev, ki jih zaposlujejo naša gradbena podjetja za starejše, nešolane polirje. Kajti vedeti je treba, da bi podjetja teh polirjev prav za prav ne smela nameščati, polirji pa nimajo zakonske zaščite, zato je to mogoče. Nešolani ‚polir' ni polir in se nikakor ne more uvrščati v isto vrsto s šolanimi polirji, mnogokrat ni niti izučen zidar, temveč le navaden priganjač. Seveda, zadovoljen je z manjšo plačo kot šolani in ker je navadno hujši kričač na stavbi — je to pri mnogih podjetjih odločilno. To je pa treba v naši zadevi predvsem upoštevati, kajti če bo otvorjen omenjeni tečaj za te ljudi, bo s tem storjena velika napaka, ker se bodo odslej podjetniki lahko izgovarjali, da zaposlujejo strokovno izvežbane delovodje, čeprav to ne bo točno, povrh tega se bo blago na delovnem trgu pomnožilo, kar pomeni padec njegovih cen, to se pravi, podjetnikom pride izredno prav, če se »izšolajo« nešolani delovodje, ker jim potem sploh ne bo treba niti misliti, da bi morali kdaj zaposliti šolane polirje — ali pa jim dado sestradanim koščck kruha pod sramotnimi pogoji . . .

Pri tem pa je treba naglasiti v prvi vrsti, da prof. Kasala ne zadene nobena krivda, ker se otvori tečaj na njegovo inicijativo, saj ga poznamo kot nesebičnega delavca, ki mu je pri srcu le razvoj železobetona in ima z otvoritvijo tečaja najplemenitejše namene, predavati pa je pripravljen celo brezplačno. Apeliramo pa nanj, da upošteva pri tem res polirske težnje ter naj predava le za absolvente Gradbene rokodelske šole! Tistih »80% polirjev«, če že ne morejo podjetja izhajati brez njih, pa naj vodi samo gradnje, pri katerih njih nesposobnost ne more škodovati!! Železobetonske zgradbe, ki so se pričele graditi pri nas šele nedavno, so navadno le večje zgradbe, katere morajo voditi itak strokovno izšolani polirji poleg celega kadra inženjerjev, zato pa je neumestno in nepotrebno, da bi se zaradi teh zgradb morali šolati nesposobni, nešolani polirji, ko je vendar sposobnejših, šolanih že preveč in ko se lahko nešolne vstuli za druge posle; sicer se pa polirsko vprašanje še bolj komplicira — na škodo javnosti, države in polirjev in le podjetnikom bi se morda zdelo, da je to koristno za nje. Država vendar vzdržuje omenjeno šolo, zato mora imeti od nje posredne koristi, sola mora služiti svojemu namenu, ne pa da producira polirje, ki ne morejo dobiti zaposlitve zaradi nešolanih polirjev. Zato bi bilo tudi nujno potrebno, da bi polirji dobili vsaj primitivno zakonsko zaščito. Vsi pa, ki odločajo več ali manj v polirskem vprašanju, bi morali vsaj stremeti, da bi se kolikor mogoče poenostavilo, ne pa, da se še bolj komplicira. Polirski poklic je vendar priznan in za vsak poklic je potrebna neka izvestna strokovna vzposobljenost ali pa celo izpiti, n pr. brivski pomočnik ne sme izvrševati svojih poslov, če nima predpisane strokovne izobrazbe — le polir sme, katerega služba pa je vendar neprimerno težja in zvezana z veliko odgovornostjo.

Pripomniti je še treba, da se v Ljubljani gradi največ manjših hiš ali vil, in sicer ne v železobetonu, ter se lahko le pri teh zgradbah vzdrže nešolani polirji, če že moramo z njimi računati, zato pa zaradi njih ni potrebno ustanavljati tečaja za železobeton. Če je tečaj sploh potreben, tedaj bi naj bil le za absolvente Gradbene rokodelske šole, ki se niso mogli dovolj izvežbati v železobetonu.

Upamo, da bo vse to uvidel prof. Kasal ter upošteval naše upravičene zahteve. Ne nasprotujemo pa otvoritvi tečaja za nešolane polirje«, če je za te »polirje« kljub navedenim argumentom bolj potreben kot za omenjene absolvente in če so ga »polirji« zahtevali korporativno kot mi.

Morda tudi ni nihče pomislil — ali pa je morda baš v tem kakšna skrivnost — da bo potem takem za polirje tudi vnaprej nepotrebna vsaka druga šola, ker bo zadostoval tečaj, to se pravi, da se bodo »polirji« rekrutirali na isti način, kot se je doslej tistih 80%. Iz tega sledi, da se razmere ne bodo v tem pogledu nikdar zboljšale.

Ni potrebno potegovati se za eksistenco 80% zaposlenih »polirjev«, če se nam ne zdi vredno za 200% nezaposlenih polirjev.

Organizacija absolventov gradbene rokodelske šole v Ljubljani.

Višek kulture

Višek naše kulture sta gotovo dva mala oglasa v nedeljskem »Jutru«. V prvem razpisuje SLD službo urednika »Lovca«, kjer zahteva akademsko izobrazbo in strokovno vsposobljenost. Strokovna vsposobljenost je umljiva, ker jo imajo namreč edino šumarji, ampak doktorski klobuk pa menda še ni bistven del nimrodskega kroja Tako bi namreč sodil človek z vsakdanjo sodobno inteligenco, ampak, kakopak in takorekoč, sedaj ko imamo vseučilišče, se akademiki gotovo uče tam tudi lova na najrazličnejšo divjad, saj smo tudi že čitali, naj bi Marenkov Fronc dobil kot ciparski strokovnjak vsaj privatno docenturo. Toda na isti strani čitamo še lepši izliv naših akademsko kulturnih stremljenj. Takole se glasi dokument našega diplomskega kulta: »Urednico sprejmemo za kuharski list. Ker je mesto že rezervirano, sprejmemo samo akademsko naobraženo kuharico, najmanj filozofko. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Zelena veja«.«

Zares, le tako pridemo na zeleno vejo, odkoder se odkriva silno obzorje čez vse naše strokovno špisarstvo. Na tisto zeleno vejico, kjer se krega in napihuje mala zelena žabica z diplomo za prerokbe, da bo dež.

Kulturonosec.

Drugi družabni večer ruskih oficirjev

Zveza ruskih oficirjev je priredila v soboto v prostorih Oficirskega doma na Taboru II. družabni večer, ki je privabil navzlic mnogim predpustnim prireditvam toliko gostov, da je bilo za vse še premalo prostora. Koncertni in kabaretni del večera so odlično izpolnili člani Narodnega gledališča Nablocka in g. Grba ter baletni mojster Golovin z balerinama Erno Mohoričevo in Silvo Adamičevo. Vsi so bili deležni prisrčnega aplavza.

Publika je bila seveda elitna. Med drugimi so se udeležili večera dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva, ban dr. Marušič, pomočnik bana dr. Pirkmajer s soprogo, komandant dravske divizije divizijski general B. Ilić, župan dr. Dinko Puc s soprogo, podžupan prof. Jarc, direktorji tukajšnjih bank, mnogo višjih in nižjih oficirjev itd. Prireditev je bila zelo dobro aranžirana in udeleženci so se ves večer imenitno zabavali.

Družabni večeri, ki so jih začeli prirejati ruski oficirji v Ljubljani, so pokazali, da se jih bo udeleževalo vedno toliko prijateljev ruske emigracije, da prireditelji lahko brez skrbi nadaljujejo svoje delo. Mnogi udeleženci sobotnega večera so izrazili željo, da bi se vršila prihodnja prireditev v večjih prostorih, ker so bili prostori Oficirskega doma na Taboru premajhni. Nekaj gostov je bilo celo iz Celja, Maribora, Kranja, Jesenic in Zagreba, večinoma seveda ruski oficirji.

„Preporodova" maškerada

Groza! Sodni dan! Antikrist v Ljubljani! Že to je sramota in škandal, da mladina pleše, kaj je pa šele to, ko so v soboto zvečer v areni za Narodnim domom plesale srednješolke s srednješolci in celo našemljene in namaškarane pred očmi svojih mater in teta. Prav taki so stari kot njih otroci. Seveda, saj jabolko . . Obupno za razsodnega, modrega in moralnega človeka, da je to pohujšanje vprizorila starešinska organizacija »Preporoda«. O jerum, jerum, organizacija, ki so tudi vzgojitelji in profesorji vmes . . . In manire se uči mladina, joj!

Gotovo najlepši ples sezone, saj je plesala sama vesela in zdrava mladina, olikana, dobro vzgojena in za dober namen. S čistim dobičkom namreč pošlje »Preporod« svoje bolehne in slabotne revne člane na morje. Naj bi to lepo kolegijalno akcijo srednješolcev občinstvo tudi čimbolj podprlo!

Maškerada je vsestransko sijajno uspela. Arena je bila polna gardedam in njih varovank in varovancev, pa tudi mnogo pametnih očetov je bilo vmes, svetohlinca pa gotovo nobenega, ker bi bil vsak od zgražanja omedlel. Prireditev je bila pravzaprav izpit, kaj se je mladina naučila pri plesnih vajah, ki jih z največjim znanjem in skoraj pedantno pazljivostjo vodi g. Jenko. »Odlično« je bila soglasna sodba starejših in nad vse zadovoljne so bile tudi pokroviteljice gospa poslanika dr. Kramerja, gospa županja dr. Pucova, ga. direktorja Krofte in gospe konzula Hienga, Jeručeva, Bahovčeva, dr. Levičnikova, dr. Minařeva, Šegova i. dr. Največjo hvaležnost pa zaslužijo te ugledne dame same, ker že od jeseni z vso požrtvovalnostjo nadzorujejo »Preporodove« plesne vaje.

Koliko in kakšen okus ima naša mladina, je pokazalo nad sto prav elegantnih in originalnih mask. Res prav lepe so bile in vse tudi po ceni. To je pa zopet razveseljivo znamenje takta staršev, ker se tudi najpremožnejši niso hoteli bahati s pompoznimi toaletami, da ne bi manj premožni mladini zagrenili veselja. Tudi to je vzgojno, gospoda, ki se zgražaš.

Živahna skupina domin, ki jo vidimo na naši sliki, je odnesla prvo nagrado, prav lepe so bile pa tudi Turkinja in dve odaliski, elegantni koraček, nagajivi hudiček, srčkani lift-boy, junaški cowboy, apartna fantazija s številko 31., krasni apaš, preteča črna roka, zagonetni vprašaj, zbadljivi komarček in ubogi dojenček, ki je ves večer premilo jokal in iskal mamice.

Dekoracija je kazala izvrsten okus, godba je bila prav pridna, gmotni dobiček je pa tudi prav lep. Kaj hočete še več! Gospem pokroviteljicam in starešinski organizaciji, a tudi odboru »Preporoda« pa odkritosrčno hvalo!

Razveseljivo znamenje

O samem materijalizmu stokamo in tarnamo, pa bi bili snoči v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi pri predavanju podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva, ko je naš sloviti strokovnjak nadzornik Štrekelj govoril o vrtnicah, in videli bi bili to največjo ljubljansko predavalnico polno idealistov. Vse klopi so bile natlačene, da so uslužni odborniki nosili z vseh strani stole in vendar je bilo tudi stojišče polno. Le težko je bilo priti v dvorano in obzirni ljubljanski trgovec — celo dvorni dobavitelj je — ni hotel motiti, ker je malo zamudil, pa je poslušal predavanje kar skromno na hodniku za zaprtimi vrati. In o pokvarjenosti se povsod govori. Ali lump sploh more ljubiti cvetlice in občudovati prirodo? Ne, če bi bila Ljubljana pokvarjena, bi ne imela Glasbene Matice in polno drugih pevskih društev, ne imela bi tudi Slov. planinskega društva, niti Skale, še manj pa natlačenih dvoran pri predavanjih o cvetlicah. Dvorana pa ni bila samo snoči polna, vsa predavanja o vrtnarstvu so tako dobro obiskana, da je največja učilnica šentjakobske šole postala premajhna in je bila podružnica prisiljena prositi vodjo mineraloškega instituta, dekana g. univ. prof. dr. Hinterlechnerja, in rektorat za največjo predavalnico vseučilišča. Snoči je bila pa tudi ta dvorana premajhna in bo tudi drevi in pri vsakem predavanju. Razveseljiva je pa tudi požrtvovalnost podružnice, ki dovoljuje vsakemu brezplačen vstop, čeprav ima s prirejanjem predavanj tudi znatne žrtve. Tudi tega še nismo slišali pri nobeni ljubljanski prireditvi, da bi bilo po predavanju občinstvo samo zahtevalo od odbora, naj pobira vsaj prostovoljne prispevke za kritje stroškov, kakor se je zgodilo snoči. Predvsem je pa vzgledna požrtvovalnost naših najuglednejših in najbolj izkušenih strokovnjakov, ki predavajo teden za tednom, ta teden pa že drugič po ves teden in bodo tudi še marca meseca po ves teden ter do velike noči vsako sredo — brez honorarja le iz ljubezni do stvari, da bi pridobili čimveč vernih ljubiteljev vrtnarstva, ki blaži srce in duha ter krepi zdravje. Ta nesebičnost in najčistejši idealizem sta najmočnejše vzgojno sredstvo k praktičnemu udejstvovanju v smeri, ki jo narekuje estetika. Vzgoja k lepoti, vzgoja k idealom prave morale. Po tej poti hodijo pravi reformatorji človeške družbe.

Ko se je snoči pred predavanjem predsednik podružnice zahvalil g. univ. prof. dr. Hinterlechnerju kot vodji mineraloškega instituta in dekanu za naklonjenost in dobroto, ker je dovolil uporabo predavalnice za predavanja, je s tem tudi hvaležno konstatiral dejstvo, kako je s tem svojim dobrohotnim dovoljenjem in naklonjenostjo naša univerza dokazala, da je tudi skrbna pospeševateljica splošne narodne kulture in resnična alma mater naroda.

Iz gledališke pisarne

Bavarska gledališka družina Die Tegernseer gostuje zadnjič v letošnji sezoni v sredo dne 11. t. m. na našem odru. Uprizori komični vaški dogodek Zakonska stavka. Posamezne vloge so zasedene po najboljših igralcih te skupine, ki je znana po vsej Evropi, saj prireja stalna gostovanja in potovanja po vseh odrih vse Evrope. Tegernseerji sami pravijo, da je ta komedija ena najboljših iger njihovega letošnjega repertoarja. Predstava je izven abonmana. Predprodaja v operi. Predstava se vrši v opernem gledališču.

V četrtek, to je zadnji predpustni četrtek, se bo uprizorila v ljubljanski drami vaška šala Trije vaški svetniki v režiji g. Lipaha in znani izvrstni zasedbi. Četrtkova predstava bo ljudska po znižanih cenah, na kar še prav posebej opozarjamo. Isti večer se poje v operi Puccinijeva večno lepa opera Madame Butterfly z gospo Gjungjenac v glavni in naslovni vlogi, za abonma reda D.

Dijaška predstava v ljubljanski drami. V soboto dne 14. t. m. bo v ljubljanski drami dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Začetek točno ob 16. Uprizori se francoska komedija Mercadet, ki je ena najboljših predstav letošnje dramske sezone. Na to opozarjamo predvsem naše dijaštvo, pa tudi one, ki se žele okoristiti z izredno znižanimi cenami za vstopnice. Konec predstave je ob pol 7. zvečer.

Simfonični koncert

Na kratko sem že poročal o izredno lepem uspehu petkovega simfoničnega koncerta, ki ga je priredilo kr. Narodno gledališče, izvajala pa sta ga operni orkester in Orkestralno društvo Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta, skladatelja g. prof. L. M. Škerjanca. — Danes še o izvajanih delih, skladateljih in o izvajanju samem.

Izbira skladb za spored tega že pred časom nameravanega, pa iz raznih vzrokov na februar preloženega koncerta, je očitovala klasiko, romantiko in končno skladbe impresijonizma. Morda namenoma je dirigent dal Mozartovo simfonijo št. 39 v E-duru, baš v proslavo 175-letnice rojstva skladatelja, ki jo praznuje ves glasbeni svet, najbolj pa njegovo rojstno mesto Salzburg. — V trozvezdju slavnih skladateljev (Haydn, Mozart, Beethoven) je bil Mozart gotovo »Wunderkind«. Štiri leta star je že zaradi svoje izredne glasbene nadarjenosti vzbujal občudovanje, kot šestleten deček je s svojo igro na klavirju očaral najbolj razvajena ušesa, v sedmem letu so se že splošno čudili njegovim skladbam, kot enajstleten fantiček je napisal prvo opero Kot otrok je ustvaril več kot zmore mladenič, kot mladenič več kot vsak zrel umetnik v poznejših letih ,ko je umrl komaj 35 let star, pa je zapustil na vseh področjih glasbene umetnosti dela, ki se jim še danes divi ves glasbeni svet. Mozart je živel le za svojo umetnost, boriti se je moral vse življenje z materijelnimi skrbmi. Šele po velikem uspehu Don Juana ga je Jožef II. imenoval svojim komornim skladateljem z letno plačo 800 goldinarjev. Uspehov svojih del ni umel izkoristiti, dobiček so vlekli drugi in ravno v letu 1788 je bil v največjih denarnih stiskah. V tem času, poleti je komponiral tri simfonije Es-dur, G-mol in C-dur (Jupitrova simfonija). Es-dur simfonija, ki smo jo poslušali v petek zvečer, ima vse odlike, ki jih očitujejo Mozartove simfonične skladbe. Pisana je v preprostem, simetrično natančno premišljenem slogu, s prijetno, ljubko melodijoznostjo in za tiste čase naravnost presenetljivo instrumentacijo. Mozartova čuvstvenost je kot bi čul besede: lepota in ljubezen. Duhoviti andante s tremi temami, popularni Menuet in gracijozni motiv zadnjega stavka so zagotovili delu, ki ravno s svojo preprostostjo ugodno upliva na poslušalce, mesto na koncertnih sporedih vseh simfoničnih udruženj. —

Franc Liszt, največji klavirski virtuoz vseh dob, pristaš Berlioza in programske glasbe, je bil na koncertu zastopan s simfonično pesnitvijo »Tasso«. Simfoničnih pesnitev je Liszt napisal 15, »Tassa« je komponiral za weimarsko proslavo 100-letnice Goethejevega rojstva. Skladba je zamišljena na italijanski ljudski napev, ki ga skladatelj variira na mojstrski način. Zgradba je fundamentalna, orkestracija blesteča, konec pompozen in silno učinkovit. — In še dvoje del Francozov smo poslušali: Cl. Debussyjev »Prélude à l' après — midi d' un faune, znamenita impresijonistična skladba, ki je ob svojem rojstvu zaradi novih, za tedanje čase nezaslišanih sredstev v obliki, ritmiki, zlasti pa harmoniki in instrumentaciji, vzbudila mnogo prahu. Flavtin kromatični motiv je ženijalno obdelan, orkestracija frapantna.

Zaključna skladba M. Ravela, vrednega naslednika Debussyja, »La Valse«, je malce zafrkljiva parodija na dunajske valčke ritmično neugnana, mojstrsko orkestrirana. —

Z izvajanjem teh po vsebini in stilu docela različnih simfoničnih tvorb je imel predvsem orkester dokaj težko nalogo. Morda še težjo pa dirigent. Oba sta jo pa izvršila sijajno. Orkester je kazal v posameznih grupah instrumentov popolno razumevanje intencij dirigenta: fino je prednašal Mozarta, orjaško Liszta, oba Francoza adekvatno vsebini del.

Prof. L. M. Škerjanc je bil kot dirigent smelejši in temperamentnejši kot smo ga od prej poznali. Obvladoval je orkester sigurno in ga vodil brez partiture, kar vsekakor dosti pomeni. —

Koncert je bil za tekočo sezono uprav razveseljiv dogodek ,ki ga je tudi glasbo ljubeče občinstvo znalo ceniti, saj je dvorano zasedlo tako kot je koncert res zaslužil. Zanj moramo biti hvaležni upravi kr. Narodnega gledališča kot prirediteljici, obema orkestroma, opernemu in Orkestralnemu društvu Glasbene Matice ter dirigentu g. prof. L. M. Škerjancu. Želel bi, da bi se tako pomembni koncerti vsaj enkrat ponovili. Ljudi, ki hrepene le po tonflimu in kavarniških godbah, bi bilo treba zanimati za resno glasbo. Prvi koncert naj bi se vršil tako kot doslej, čez par dni pa naj bi se ponovil, recimo v nedeljo popoldne po znižanih cenah. Uspeh gotovo ne bi izostal.

Z. P.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 10. februarja 1931, katoličani: Školastika, pravoslavni 28. januarja, Vojmil.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprto.

Opera: Sedmi fantiček. Gostovanje Tegerseerjev.

Kino Matica: Gospod po naročilu.

Kino Ideal: Zanke ljubezni.

Kino Ljubljanski dvor: Zaprto.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Poslava Finžgarjeve 60 letnice

V opernem gledališču se je zbralo včeraj zvečer toliko občinstva, da so morali postaviti v pritličju še stole, a marsikdo je moral oditi, ker ni mogel dobiti niti vstopnice za stojišče. Za proslavo 60letnice v vseh naših krogih popularnega župnika, odličnega pisatelja, romanopisca, novelista in povestničarja, povsod priljubljenega dramatika, urednika »Mladike« in Mohorjeve družbe, Fr. S. Finžgarja so uprizorili njegovo ljudsko igro «Divji lovec«.

Od krstne predstave l. 1902 dalje je bil »Divji lovec« zmerom močno privlačen, radi so ga gledali ljudski in meščanski sloji v Ljubljani, po vseh naših mestih, trgih in vaseh ter so ga igrali neštetokrat. In ugajal je tudi sinoči in žel po vsakem dejanju brezkončne aplavze. Uprava je poskrbela za prav lepe nove dekoracije s pristno gorenjskimi hišami, tipično vaško cerkvijo itd., osobje je nastopalo v gorenjski narodni noši, v ozadju pa so kipeli k modremu nebu prekrasni gorenjski sneženiki.

Jubilejno predstavo je otvoril z orkestralno točko g. višji kapelnik dr. Čerin, na kar je nastopil g. prof. Fr. Kobler ter govoril zelo simpatično in toplo o kulturnem delovanju Fr. S. Finžgarja med ljudstvom, v leposlovju in dramatiki. »Težaško delo, pionirstvo jubilarja na vseh literarnih, zlasti pa še dramatskem polju zasluži priznanje in posebno hvaležnost vsega naroda.

G. upravnik Oton Župančič je jubilarju čestital v imenu društva leposlovcev, g. režiser prof. O. Šest kot predsednik Udruženja igralcev, zastopnik ljudskega odra za svoj oder, zastopnica ženstva, cerkveni pevski zbor trnovski, trnovski farani, koroški fantje in končno g. Danilo . . . so vsi izražali iskreno in prisrčno, naj se gosp. Fr. S. Finžgar zaveda, da mu je narod hvaležen in da mu želi še mnogo zdravih in plodonosnih let.

Najlepše je govoril gosp. jubilar sam, ki je naglašal: kar smo storili pred 30 leti je bila podlaga sedanjosti. Naj bi bil čez bodočih 30 let napredek naše umetnosti in dramatike vsaj tako velik, kakor je danes po trudoljubnosti tistih, ki so v vsej skromnosti opravljali težaška dela pred 30 leti! Potem bo jubilar srečen, bodisi živ, bodisi zroč iz večnosti na naš narod!

Na odruzbrani delegatje so izročili g. jubilarju celo vrsto vencev, šopkov, diplom, slik, zavojev i. dr., občinstvo pa je prirejalo gosp. pisatelju prisrčne in iskreno tople ovacije. Zares bil je večer, ki je moral s svojimi izrazi zahvalnosti prodreti do dna duše tudi najbolj grčavemu človeku.

Nato se je začela predstava. Videti sem mogel v megli solz in nahoda le dve dejanji. Žal, da me je prehudi prehlad nato vrgel iz gledališča v posteljo, tako da ne morem poročati več in si prihranim torej kritiko po reprizi.

Fr. G.

PRI IZPITU.

— Kako pravimo v primeru, ko ima mož več žen?

— Poligamija.

— Dobro. Kako se pa imenuje primer, ko ima mož samo eno ženo?

Vprašani premišljuje, pa ne zna odgovoriti.

— No, le pomisli malo, saj ni nič težkega. No . . . mono . . .

— Monotonija.

Dnevne vesti

— **Z naše univerze.** Na dekanatu tehnične fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani se odda mesto sekretarja. Prosilci morajo imeti fakultetno izobrazbo in morajo znati poleg nemščine še kak tuj jezik. Prednost imajo oni, ki znajo več jezikov. Prošnje je treba vložiti do 28. t. m.

— **Zbornik I. kongresa slovanskih filologov v Pragi.** Predsedstvo I. kongresa slovanskih filologov v Pragi leta 1929 izda v založništvu knjigarne »Orbis« kongresni zbornik v dveh delih, v katerem bodo vsa predavanja, teze z diskusijami in sploh vse, kar se nanaša na kongres. Prvi del s predavanji izide v marcu in bo obsegal 960 strani. Objavljenih bo 40 literarno zgodovinskih predavanj, 43 lingvističnih in 3 pedagoško-didaktična.

— **Znižanje najemnin v Zagrebu.** S. 1. februarjem je znižala uprava novih hiš beneficije zagrebške nadškofije najemnino za 3-sobna stanovanja za 10%, za 4 in 5-sobna pa za 6%. Zagrebški listi so pohvalno zabeležili znižanje najemnine in pravijo, da bi morale slediti temu primeru tudi razne zadruge in hišni posestniki, ker je v Zagrebu nujno potrebno znižanje najemnine za manjša stanovanja.

— **Vrednost naših državnih železnic.** »Saobračajni Pregled«, glasilo prometnega ministrstva, ceni vrednost vseh objektov naših državnih železnic na 18.319 milijonov Din. Od tega odpade na zemljišča 1479 milijonov , na nasipe 2261 milijonov, na obrambne zidove 604, na predore in mostove 1593, na železne mostove 783, na poslopja 1135, na položene tračnice 1345, na kretnice 243, na signalne naprave 85, na položene prage 309 in na drugi materijal 481 milijonov Din.

— **Obdavčenje avtobusnih podjetij.** V nedeljo se je vršila v Zagrebu ustanovna skupščina Zveze avtobusnih podjetij kraljevine Jugoslavije, na kateri je poročal zastopnik avtobusnih podjetnikov iz dravske banovine g. J. Magister o uvedbi novega davka na vozne karte v znesku 25%, in 10% na zavarovalne premije in pa o obdavčenju avtobusnih podjetij vobče. Med drugim je navedel za primer, da plačuje neko avtobusno podjetje v dravski banovini 84.000 Din državnih in banovinskih doklad, 120.000 na mitnini pri vožnjah v mesto, 12.000 Din za vzdrževanje cest in okrog 160.000 ostalih stroškov na leto. Ako računamo od skupnega letnega donosa 25% davka na vozne karte in 10% na zavarovalne premije, dobimo okrog 108.000, kar bi zadostovalo za plačo osobju ter za stroške za bencin in pnevmatike.

— **Dražba obč. lovov.** Okr. glavarstvo v Krškem razglaša, da se bo lov občine Studenec oddal v zakup na javni dražbi za dobo 5 let in 3 mesecev t. j. od 1. januarja 1931 do 31. marca 1936. Dražba bo v soboto 21. februarja 1931 ob 9. uri dopoldne pri okrajnem glavarstvu v Krškem. — Dne 14. marca s pričetkom ob 10. uri dopoldne se bo pa vršila javna dražba lovišča občine Pleterje v izmeri približno 1367 ha in sicer za dobo od 1. maja 1931 do 31. marca 1937. Dražba bo na okrajnem glavarstvu v Brežicah.

— **Važno za izdelovalce in prodajalce kisa.** V zmislu členov 213 in 219 pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili z dne 3. VI. 1930, ki je bil objavljen v 23. št. »Službenega lista dravske banovine« z dne 4. IX. 1930, se sme namizni ocet odslej dajati v promet samo, če ima najmanj 4% octove kisline. Ker se je pri nas namizni ocet doslej prodajal tudi manj močan, je treba računati s tem, da se bo odslej prodajal močnejši, kar utegne imeti za posledico tudi malo povišanje cen.

— **Slovenci v Ameriki.** V kraju Rock Springs je 7. januarja umrl Jurij Taučer v 65. letu starosti. Pokojni je bil doma iz Poljanske doline. V Ameriki je živel že 40 let. Zapustil je ženo, dva sina in hčerko. V Milawukee je 8. januarja umrla Marija Bauer, stara 65 let. Pokojna je bila iz Bele Krajine.

— **Kmetijska kemija** je naslov knjige, ki jo je napisal ing. agr. Ivo Zobac, prof. real. gimnazije, namenjena je pa vsem, ki se pečajo s kmetijstvom, mnogo zanimivega bo pa v njej našel tudi obrtnik ali trgovec in sploh vsak gospodar. Zelo je pa poučna in koristna tudi vsakemu človeku, ki si s pravilno hrano hoče ohraniti zdravje in podaljšati življenje. Knjiga namreč ni tako hudo učena, kakor bi človek sodil po naslovu, in je pisana v tudi širšim slojem razumljivem slogu. Pomenljiva je pa knjiga v prvi vrsti zato in tudi razveseljiva, ker nam priča, da se naše kmetijstvo razvija in napreduje. Če bi namreč avtor ne bil pričakoval čitateljev, bi knjige gotovo tudi ne bil napisal. Knjiga je razdeljena v anorgansko in organsko kemijo, ki nas razen z osnovnimi pojmi med drugim seznanjate z elementi, vodo, zrakom, kislinami, apnencem in apnom, kremenjakom, glino, alkoholom, tolščami, sladkorjem, skrobom, celulozo, beljakovinami in črešlovino, v kmetijski kemijski tehnologiji pa spoznamo proizvajanje sladkorja, vina, piva, špirita, drož in kruha. Agrikulturna kemija govori predvsem o prehrani rastlin, o vrstah zemlje in hranilnih snoveh v zemlji, o gnojilih in gnojenju, silno važno je pa poglavje o prehrani živali in človeka, kjer nas avtor pouči o biokemiji živali in človeka, prehrani, presnavljanju, o krmilih, senu, paši, prsteninah, mleku, o močnih krmilih, ensilaži, o produkcijski vrednosti krmil in o splošnih načelih racijonalnega krmljenja ter o krmljenju posameznih domačih živali. Prav podrobno so pa opisana živila in splošna načela glede na prehrano človeka. Knjiga je opremljena s slikami in preglednicami, ki so Honssonove znamenite tabele o kronskih enotah in skrobni vrednosti prvič objavljene v slovenskem jeziku. Velika vezana knjiga stane le 45 Din in se dobi v Knjigarni Tiskovne Zadruge v Šelenburgovi ulici v Ljubljani.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo po megli lepo vreme. Včeraj je bilo po večini krajev države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 10, v Skoplju 5, v Mariboru 2.4, v Ljubljani in Zagrebu 2, v Beogradu —1, v Sarajevu —1.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 775.8 mm, temperatura je znašala —10.4.

— **Dve smrtni nesreči.** V Dizmu pri Splitu se je včeraj pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal 80letni starček, Nikola Krajišković. Iz Krajičkovca se je peljal z vozom domov, med potjo ga je pa zalotil hud snežni metež, konj je zašel v močvirje in se z vozom in starčkom vred pogreznil. — V Čačincu pri Osijeku je te dni lokomotiva podrla kmeta Ivana Božića iz Orahovice, ki je hotel čez progo. Z zlomljeno hrbtenico so ga prepeljali v bolnico, kjer je pa težki poškodbi podlegel. Nesreča se je pripetila, ker je Božič slabo slišal, poleg tega je pa divjal hud vihar.

— **Krvav konec maškerade.** V noči od nedelje na ponedeljek se je v Starem Bečeju odrigrala krvava tragedija. Zaradi dekleta se je po maškeradi sprlo in steplo 14 vaških fantov, med pretepom je pa stopil v akcijo tudi nož. Na bojišču je obležal mrtev 18letni Jovo Sokolovski, katerega je nekdo sunil naravnost v srce. Drugo žrtev, nekega 20letnega fanta, so morali prepeljati v bolnico. Nesrečnež je dobil osem sunkov z nožem in se bori s smrtjo. Orožniki so vseh 12 pretepačev aretirali in izročili sodišču.

— **Aretacija občinskega beležnika.** Na zahtevo državnega pravdništva v Subotici je bil aretiran občinski beležnik v Bački Topoli Nebojša Košić bivši okrajni predstojnik, ker je obdolžen izsiljevanja, zlorabe uradne oblasti in poneverbe. Mož je pa imel pajdaše. V ponedeljek je bil aretiran tudi podžupan Aleksander Hürdes.

— **Obsojeni ubijalci.** Pred sodiščem v Subotici so se te dni zagovarjali štirje fantje iz Čantavira zaradi dvojnega uboja. Lani v septembru je nastal med fanti po veselici hud prepir, kateremu je sledil pretep. V spopadu je bil ubit Juraj Kemiveš, dočim je bil Lajoš Vig tako težko ranjen, da je čez dva dni poškodbam podlegel. Obtoženci so se izgovarjali, da je Vig ubil Kemiveša, česar jim pa sodišče ni verjelo. Antun Nemet je bil obsojen na 2, Jakob Rehor na 1 leto ječe, Miha Greguš in Imre Kovač pa vsak na 4 mesece zapora.

14. FEBRUAR
PLES GRAFIKE
V KAZINI
ZAČETEK OB 20
VSTOPNINA 15 DIN
MASKE DOBRODOŠLE

Iz Ljubljane

—lj **Gradbena dela** se niso ustavila, četudi je te dni pritisnil občuten mraz, le pri palači Hranilnega in posojilnega konzorcija je včeraj delo počivalo. Pri »Dunavu« so pričeli včeraj vzidavati okna ob cesti. Ko bodo vzidana okna, se prostori lahko zapro ter delo nadaljuje neovirano kljub mrazu. V grobem je ta palača zdaj že gotova zunaj in znotraj, izvršena so vsa važnejša zidarska dela, razen ometa, tudi elektrotehniška in druga instalacijska dela so v glavnem gotova. Prav tako je skoraj gradnja napredovala pri »Viktoriji«. Te dni vzidavajo okna na dvoriščni strani in zidajo polnilne stene v 5. nadstropju. Pri palači Pokojninskega zavoda pa grade predelne in polnilne stene v gornjih nadstropjih.

—lj **Drsališče SK Ilirije zopet otvorjeno!** Davi je bilo zopet otvorjeno povečano drsališče SK Ilirije pod Cekinovim gradom. Ker je ponoči pritisnil hud mraz in je davi toplomer kazal 10 stopinj C pod ničlo, so lahko drsališče večkrat škropili, tako da je ledena plast dovolj debela in led na stari snežni podlagi prav dober.

—lj **Strogi sodniki** bodo tudi letos na »črno - beli« odločali, katera maska je najlepša. To težko in odgovorno službo je odbor poveril senatu, ki so v njem ga. Vida dr. Novakova, kipar Lojze Dolinar, novinar Ante Gaber, arhitekt ing. Herman Hus, slikar prof. G. A. Kos, slikar prof. Saša Santel in najbolj izkušeni strokovnjak v takih zadevščinah, slikar prof. Ivan Vavpotič. Ampak že naprej je treba povedati, da potem zopet ne bo sto zamer, da bo razsodišče ocenilo le one maske in skupine, ki bodo pri sprevodu mask, zamudnice in zamudniki naj si pa sami pripišejo, če ne dobe krasnih in dragocenih nagrad. Letos mora biti namreč tekma naglo končana, da bodo srečni dve zmagovalki in nagrajena skupina znane in slavnostno proklamirane že pred demaskiranjem. Nagrade dobe prva in druga najlepše maskirana dama in pa najlepša in najoriginalnejša skupina ne glede, če so v skupini dame ali gospodje ali pa tudi pomešani med seboj. Sodba bo tudi letos težka, saj bo najlepših mask menda na stotine.

—lj **O enoletnih cvetlicah** predava drevi ob 19. v dvorani mineraloškega instituta na univerzi g. nadsvetnik Bukovec, ki bo vse cvetlice pokazal v lepih barvastih skioptičnih slikah. Ker se je sinoči predavanje o vrtnicah zavleklo, nam g. nadzornik Štrekelj pokaže drevi tudi najmodernejše vrtnice. Ciklus predavanj podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva nadaljuje jutri g. ravnatelj Lap s poukom o trajnicah, v četrtek pa govori o isti snovi g. nadsvetnik Bukovec, a v petek zvečer zaključi serijo g. ravnatelj Lap s poukom, kako rastline sejemo in razmnožujemo ter kako si lahko vsak sam napravi toplo gredo. Vstopnine za člane in nečlane ni. Opozarjamo, da je začetek točno ob 19! Opozarjamo pa tudi obiskovalce, da brez skrbi puste svojo garderobo na hodniku, ker je univerza med predavanjem zaprta in na garderobo še ves čas pazi v to določen uslužbenec.

—lj **Prava velikomestna revija,** kakršne poznamo le iz kino, z najlepšimi ženskami v najelegantnejših in najbolj fantastičnih kostumih, z nagajivimi girlsi in najpredrznejšimi pa tudi najzabavnejšimi kavalirji v najpestrejših in najoriginalnejših maskah, bo letos maskarada Sokola I. na Taboru. Ta fantazija iz sanj ali Tisoč in ene noči pa ne bo le hladna slika na platnu, temveč prava živa in topla ter okrogla resnica, da se še gledalcem zavrti v glavah in bo tudi njim — vse okroglo.

—lj **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** V sredo zvečer važna vaja mešanega zbora! Predsednik.

—lj **Pripravljalnemu odboru za otroško maškarado Atene** je javljenih že več skupin in posameznih mask. Zanimanje po mestu vsepovsod. Priprave so v polnem teku. Postavljen bo lutkovni oder, urejena proga za otroška vozila, kolesa, avtomobile itd., zbirajo se darila za ribolov, da bo veselja za vse dovolj. 89/n

—lj **Žrtev poledice.** Ko je odšla davi 33letna delavka Ivana Lukec, zaposlena v papirnici v Vevčah, z doma, ji je na gladki cesti spodrsnilo in padla je tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo. Prepeljali so jo v bolnico. — Do danes je bolnica sprejela 1900 bolnikov.

Iz Celja

—c *Krajevna protituberkulozna liga* bo imela svoj prvi občni zbor v četrtek 12. t. m. ob 20. v posvetovalnici na mestnem magistratu. Vabljeni so vsi prijatelji lige.

—c *Nalezljive bolezni v Celju* so v zadnjem času zelo pojenjale. Po uradnem izkazu za čas od 15. do 21. januarja so bili v Celju samo trije primeri škrlatinke. Dva bolnika sta ozdravela, tretji pa je ostal še v oskrbi.

—c *Pregled motornih vozil.* V četrtek 12. t. m. ob 11. dopoldne se bo vršil pred mestno garažo na Sp. Lanovžu za mesto Celje redni pregled osebnih in tovornih avtomobilov. Izvzeti so avtomobili ki služijo javnemu prometu. Pregled motornih koles bo pozneje. Pri pregledu v četrtek bodo tudi plombirali nove evidenčne tablice. Pri pregledu je treba plačati takso v znesku 60 Din in okrog 20 Din za stroške komisije.

—c *Poročil se je v nedeljo* pri Sv. Petru pod Sv. gorami celjski trgovec g. Josip Jelovšek z veleposestnikovo hčerko gdč. Pavlo Gabronovo. Čestitamo!

Sokol

— **Novo sokolsko društvo.** V nedeljo 8. t. m. se je ustanovila v Stari cerkvi pri Kočevju sokolska četa. Ustanovni občni zbor v nar. šoli je otvoril in vodil bivši župan g. J. Povše st., ki je po opravljenih formalnostih dal prečitati listo odbora, ki bo predložena župi v odobrenje in odločitev. Zastopniki matičnega društva v Kočevju (starosta, prosvetar, tajnik i. dr. člani) so v splošnem obrazložili idejo in naloge sokolstva in bodrili k smotrenemu delu. Nato so se domači funkcijonarji, ki so predlagani v upravo, konstituirali in posvetovali o bližnjih nalogah in delu za utrditev in širjenje Sokola v okolišu.

Radioprogram

Četrtek, 12. februarja.

12.15: Plošče (operetna glasba in šlagerji iz zvočnih filmov); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Otroška ura, Manca Komanova; 18: Plošče; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19: Doktor Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 19.30: Pero Horn: Duševna vzgoja otroka; 20: Koncert delavske godbe »Zarja«; 21: Kuplete poje Danijel Bučar; 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: Radio orkester; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 13. februarja.

12.15: Plošče (ruska glasba, ouverture); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Radio orkester; 18.30: P. dr. R. Tominec: Samostanske naselbine kot kulturni faktor; 19: Dr. Lovro Sušnik: Francoščina; 19.30: Gospodinjska ura: Sadje (Krekova gospodinjska ura); 20: Vseuč. prof. dr. Fr. Grivec, Ob 50 letnici Fjodora Dostojevskega; 20.30: Samospevi Milana Juga; 21.15: Hawai-jazz; 22: Napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 14. februarja.

12.15: Plošče (mešan program); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 17.30: Radio orkester; 18.30: šahovska ura, predava Bogo Pleničar; 19: Fr. Fran Veber: Filozofija evangelijev; 19.30: Ga. Orthaber: Angleščina; 20: Operetni večer: I. Lehariana: Odlomke iz različnih Leharjevih operet izvaja Radio orkester, vmesne solospeve pojeta gdč. Mezetova in g. M. Jelačin; II. Schubert: Pri treh mladenkah. Iz spevoigre pojeta solistične partije gdč. Mezetova in g. M. Jelačin; 21: Radio orkester; 23: Napoved programa za naslednji dan.

DOSLOVNO.

— Gospod šef, kako naj vpišem denar, s katerim je blagajnik pobegnil?

— Vpišite ga pod »tekoče izdatke«.

Težka bolezen.

— Če že morate piti konjak, vam svetujem, da pojeste po vsakem kozarčko vsaj eno jabolko.

— Nikar se ne norčujte iz mene, gospod doktor. Ali mislite, da morem pojesti na dan 20 jabolk?

Vse hoče fotografirati

Dva podjetna možakarja, ki sta znala razgibati drugače zaspane Ljubljančane

Ljubljana, 10. februarja.

Javni dogodki so prav za prav senzacije, vendar pa ne samo senzacije, ker so največkrat senzacije tajni dogodki. To je treba takoj pripomniti, da ne bo kdo mislil, da gre za kakšno predpustno potegavščino ali sploh za kakršenkoli dogodek, ki ni vreden zanimanja ter ni aktualen. Te javne dogodke je treba opisati, kar je prav tako potrebno kot če bi jih fotografirali.

No, pa smo že pri stvari. Ljubljana ima zopet originalno novost, senzacijo, kajpada; neki fotograf se je zaklel, da bo ovekovečil vse Ljubljančane zastonj, ki se klatijo po cestah ali kjerkoli javno prodajajo zijala in dolgčas. Govori se vsepovsod o slabih časih, zato je kajpada ta originalna ideja senzacijonalna. Saj veste, tako je: Ljubljančani ne hodijo več mnogo okoli fotografov — kriza, seveda. Fotografi so pa iznajdljivi, zato so začeli hoditi okoli Ljubljančanov. Zakaj in čemu? Zato vendar, ker so Ljubljančani tako imenitni in si gotovo vsak šteje v čast, če jih more ovekovečiti. Torej stoji, stoji Ljubljana, sredi nje pa leži prelepa promenada in tam stoje palače — slava naša in ponos — pomislite — »Slon«, pošta. Pa kaj bi to. Vse skupaj bi nič ne pomenilo, če bi promenada ne bila središče našega življenja, zaspanosti in torišče senzacij.

Ljubljančani vse leto zdehajo in preganjajo dolgčas po promenadi, to je znano, zato jih je tudi pozimi dovolj pred pošto in sploh povsod, kjer bi jih nihče ne pogrešal, ker so vedno v napotje. Včeraj so delavci hreščali z lopatami v Šelenburgovi ulici, strgali so strjeno brozgo, ker pri nas je že tako, da vneti za lepe ceste, jih čistimo vso zimo, četudi zapade sneg le enkrat, zaradi tega pa nikakor še niso čiste. To sicer ni važno. Pač pa je bila zaradi tega pred pošto strahovita gneča. Da, zaradi tega, v napotje so bili delavci našim lepim damam in sploh meščanstvu — potem so še pa tam okoli brenčali avtobusi, hm, to je pa že kot v Parizu! Pred pošto na vogalu je knjigarna. Te dni je bila baje 50. letnica smrti Dostojevskega, zato je razumljiva takšna gneča pred knjigarno, ker ljudje tišče za knjigami, morda so izšle nove izdaje. In naše dame so povsod prve. Moških sicer tudi ni manjkalo — toda zaradi važnega vzroka... Pobliže pa je bila stvar precej drugačna. V izložbi o knjigah Dostojevskega ni bilo duha ne sluha, temveč nekaj tisoč slavnih Ljubljančanov, ki jih je ovekovečil požrtvovalni fotograf. Pred fotografijami pa ni bilo nič manj občudovalcev. Pa imamo zopet kar čez noč nepopisno senzacijo. In to ni kar tako, če človek le malo pomisli. Ni brez pomena tista množica nežnega spola. Kajti na fotografiji se ne more nihče skriti in ne zatajiti svojega greha. Prišle so zakonske žene, vnete za zakonsko čast in zvestobo. Pa jih je bilo nekaj strašno presenečenih. Na slikah so prepoznale svoje »zveste« polovičarje, ki jih je fotograf ‚klopnil' v Tivoliju, ali kjer je že bilo, seveda v spremstvu zastopnic krepostnega spola. Ves dan so se včeraj odigravale pred pošto pretresljive, grozovite drame, a so se očitovale večinoma le z ‚oh!' in drugimi vzkliki raztrganih src. Naval na knjigarno še traja in bo še gotovo vse dotlej, dokler ne bodo ovekovečeni slavljenci pokupili svojih slik. Predvsem je tudi mnogim damam mnogo na tem ležeče, da niso izpostavljene javno v različnih nič kaj prikupljivih pozah, saj veste, dama se mora za fotografiranje temeljito pripraviti, odnosno popraviti. Nekatere— večina — bi pa vseeno bile rade fotografirane iz več razlogov — predvsem pa, da bi jih fotografije ‚odkrile' strmeči javnosti in kdove, če bi jih navsezadnje še ne angažiralo kakšno filmsko podjetje, ali pa bi se celo našel možakar, ki bi se zagledal. Ženske imajo pač bujno fantazijo.

Le tako naprej, in Ljubljana bo dala v koš celo Američane. Sploh Ljubljana vsestransko napreduje, česar se menda vsi zavedajo, če ne, je treba to ponovno naglasiti.

Po širnem svetu zdaj noré, časte pusta, velikopotezno, z velikim pompom, no, mi smo pa tako zgledno pametni, kot vidimo same pametne stvari se gode in skoraj prej žalostne kot vesele.

Neki južni brat pa je najbrž mislil, da je z nami popolnoma pri kraju ter da bi se dalo zdaj »zaraditi«.

Včeraj je prodajal pri frančiškanskem mostu na Cankarjevem nabrežju »karte za vic«, kot je dejal. Jezik je imel namazan in nasukan, kot da je doma v Jeruzalemu. Seveda je bila tudi to senzacija — ljudi je bilo tam okoli kot včasih na volilnem shodu. Blago je ponujal v izbrani jugoslovenščini ter demonstriral čarovnije. Dejal je, da je zdaj baš pravi čas za nakup teh kart, češ, predpust je, plesi, zabave in če umre n. pr. teta, stric ali tašča, pa je dolgčas, ki ga je najlažje pregnati s takimi kartami, kajti, kaj nas briga, če vsi pomro, glavno je, da mi živimo, saj imamo čas magari 2000 let. »Zato pa, brate, kupi, volja tvoja, kesa moja!«

In je res ta ali oni bratec bil predpustno razpoložen, da si je nabavil čudežne karte, se pravi, kdor je še zmogel kljub devetemu 2 dinarja.

Tako vidimo, da Ljubljana ni nikdar brez dogodkov. Marsikaj bi se še dalo poročati, le verjemite, zato pa za primer še to: Včeraj popoldne je bilo še precej mrzlo kjer ni bilo solnca. V senci v šolskem drevoredu na Ljubljaničinem bregu pa je starejši možak svojemu tovarišu kar tako javno — bril glavo. Ljudje imajo pač zelo čudne bolečine, skrbi ali muhe. Omenjeni revež pa je imel najbrž uši, ki niso hotele zmrzniti na pleši kljub mrazu, zato mu je moral tovariš obriti puh. To seveda ni nič posebnega, javen dogodek pa je le. In morate biti zadovoljni z javnimi dogodki, kajti, če bi se pero spodtaknilo ob zakulisne — bi bili še mnogo manj.

Ekspedicija na južni tečaj

ZKD nas preseneti jutri s premiero senzacijonalnega zvočnega filma ameriške družbe Paramounth »Z Byrdom na južni tečaj«. Na to veledelo filmske kamere opozarjamo že danes.

Skoro dve leti smo bili odrezani od sveta. Tisoče milj nas je ločilo od civiliziranih ljudi. Dve leti nismo videli ne zemlje, ne trave, zelenja, ves ta čas nismo čuli nobenih glasov razen svojih lastnih. Končno smo se vrnili in naša dolžnost je, da se zahvalimo vsem onim, ki so istotako doprinesli k našemu uspehu bodisi s simpatijami, s katerimi so nas spremljali, bodisi z materijalnimi in finančnimi žrtvami. Velika je bila vera in upanje v nas in naš uspeh onih, ki so nas podprli in nam omogočili ekspedicijo. V interesu znanosti smo prodrli na najužnejši del zemeljske oble, da prinesemo pozitivne podatke o neznanih predelih naše zemlje. Dežela okoli južnega tečaja je velika kakor Zedinjene države in Mehika skupaj in večji del tega prostranega teritorija je še neraziskan in nepoznan. Toda človeški duh ne bo miroval, dokler ne bo tudi tu dvignil zavese tajinstvenosti in dokler ne bo poznan ves svet. Ves antarktični kontinent je nem, bel in mrtev. To mrtvilo so oživljali ljudje moje ekspedicije s svojim humorjem. Vsako nevarnost, vsak dogodek so sprejeli s stoičnim mirom in ravnodušnostjo. Mnogo naših naporov je končalo z neuspehom, toda tovariši niso klonili glav, temveč so s tihim razumevanjem trpeli, dokler nismo zmagali.

V položaju, v kakršnem smo bili dve leti, ne pomeni ničesar ne slava, ne bogastvo, vsak je moral biti na svojem mestu in izpolniti svojo dolžnost. Jaz sam sem bil sicer vodja ekspedicije, toda bil sem svojim tovarišem enak in na to sem bil ves čas ponosen. Prejšnje ekspedicije so morale istotako zelo mnogo pretrpeti v teh krajih iz njihovih muk smo se marsičesa naučili, kar nam je prišlo prav in zato se moramo svojim predhodnikom za vse prestano najtopleje zahvaliti. Zlasti gre naša zahvala velikim pijonirjem znanosti in napredka: Scottu, Shakletonu in Amundsenu! Zadovoljen sem, da se je naša ekspedicija tako lepo posrečila, najbolj pa me veseli, da smo se vrnili v domovino prav vsi brez vsakršnih žrtev, ki so pri takih ekspedicijah običajne.

In zato hvala tudi usodi, ki mi je bila naklonjena.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

PIJANEC.

— Gospod šofer, ne morem se spomniti številke hišc, v kateri stanujem. Vozite počasi po tejle ulici, dokler ne prispete do hiše, pred katero bo stala ženska z burkljami v rokah. Tam stanujem.

Dobra duša.

— Stara mi je dejala, da sem star norec.

— To pa že ni res.

— Hvala ti, prijatelj!

— Star namreč še nisi.

G. G. Norris. 50

Vroča kri

Roman.

— Kdaj se bova zopet videla, srček? Jutri? Prosim, jutri popoldne. Vem za nov lokal, kamor bi te rad popeljal, za italijansko vilo na hribu za mestom, kakršne se vidijo v Amalfi ali Sorrentu. Navdušena boš za njo, o tem sem prepričan. Ah, Zelda, dušica, najsrečnejši človek sem na svetu, najsrečnejši med srečnimi. Ti me začenjaš imeti rada in prepričan sem, da me boš kmalu resnično ljubila. Saj me moraš ljubiti in ljubila me boš! Ti si najlepša in najzapeljivejša ženska, kar jih je bilo kdaj na svetu.

— Meša se ti... znorel si!... Izstopiti moram.

— Jutri? Jutri ob eni?

— Še ne vem točno. Malo strah me je jutrišnjega dne. Morda se jutri zbudim s trdnim sklepom, da se ne bova nikoli več videla.

— Tako ne smeš govoriti, saj sama dobro veš, da ne misliš tega resno.

— In vendar bi utegnila misliti resno. Zdaj moram v hotel. George lahko pride vsak hip mimo, pa bi me videl v avtomobilu s teboj. Zbogom.

— Zbogom, dušica moja. Obožavam te.

Izstopila je, mu pomahala z roko v slovo in krenila v hotel. Takoj se je oglasil v nji čut odgovornosti. Zgoraj je bil njen mož, morda celo bolan — to se ni smelo nadaljevati; napraviti je treba konec; proč s to zablodo, Gerry Page mora iz njenih misli; George ji mora pomagati iz te zagate...

Ena misel je gonila drugo, ko je stala v dvigalu. Vrata njene sobe so bila zaklenjena in njen ključ ni šel v ključavnico. Poskušala je in ga obrača na vse strani. Končno je opazila, da tiči ključ v ključavnici od znotraj. Najbrž je George spal. Potrkala je previdno na vrata in ga tiho poklicala po imenu. Kar jo je obšla groza. Poduhala je, če diši po plinu, potem je pa na vso moč pritisnila na zvonec dvigala.

Sledili so mučni, blazni trenutki, prestrašeno beganje po stopnicah in hodnikih. In novi trenutki strašne napetosti, dokler ni prišel mehanik iz kleti in vtaknil žice skozi ključavnico. Kelly, hišni detektiv, in O' Shaughnessy, pisar iz pisarne, sta stala na desni in levi strani drhteče Zelde, ona je pa stiskala pesti in se naslanjala na zid. Nekaj je zaropotalo in padlo v sobi na tla, Zeldin ključ so naglo potisnili v ključavnico in vrata so se odprla. Še preden je O'Shaugnessy odgrnil zastore, je opazil na postelji nepremično postavo. George, v ponošenem jutranjem suknjiču, glavo potisnjeno nazaj, skuštranih las in mrtvaško bledega obraza, tako tih, tako miren! Kelly se je sklonil in mu nastavil uho na prsa.

— Še diha.

Kelly ga je hotel dvigniti; pri tem je pa zadel z nogo ob stekleničico na tleh.

— Hallo! — je vzkliknil in jo pobral. Z drobnimi črkami je bilo razločno napisano na nji: PAREGORIC.

— Hm... Mislim, da še ni prepozno. Pojdite brž po doktorja Thompsona — le urno!

Divje beganje sem in tja. Vrata so zunaj loputala, ženske z razpuščenimi lasmi in napol oblečene so se radovedno smukale po hodniku. Kelly je zaprl vrata. Prišel je zdravnik z veliko črno aktovko pod pazduho.

Ozrl se je na stekleničico, potem je pa odprl nepremično ležečemu Georgu oči in mu potipal žilo.

— Menda je popil vse, a?

Nastavil mu je uho na prsa.

— Še je živ; to je vse, kar se da trenutno reči. Takoj ga je treba prepeljati v bolnico, potem bomo pa že videli kako in kaj .. Vi ste njegova žena? Torej, le nikar obupati, draga moja dama. Če hočete z nami...

— Tu je pismo, gospa Selby. Najbrž piše on. Ležalo je na pisalni mizi.

— Morem še kaj storiti za vas, gospa Selby? Hočete malo konjaka?... Prosim, Thompson, gospa Selby...

— Ne, ne; vse je v redu, — je odgovorila Zelda in se vzravnala. — Nikar ne skrbite zame... Ali se ne da... ali se ne da opraviti to zelo hitro?

Ona in zdravnik sta sledila rešilnemu vozu z izvoščkom. Topo je gledala, kako so položili onesveščenega Georga na nosilnice in odnesli. Postavili so ga počez v dvigalo, vrata so se tiho zaprla in dvigalo z bremenom se je začelo naglo spuščati. Tako odvažajo trupla samomorilcev, je pomislila Zelda podzavestno.

Čakalnica v bolnici je bila skoraj prazna in nezakurjena; samo siva železna pečica je stala sredi nje. Na obeh straneh so stale klopi iz polirane hrastovine. Dvoja vrata in okno. Doktor Thompson je pustil tu Zeldo samo in izginil. Med potjo jo je tolažil in bodril. Paregoric je sicer nevaren strup, štiri unče zadostujejo, da človek umre, toda njen mož je močan in velik, a strupa gotovo še nima dolgo v sebi. Njegove besede niso napravile nobenega vtisa nanjo. Slišala ga je kakor iz daljave in v mislih je neprestano ponavljala: »Zdaj ne sme umreti, zdaj ne sme umreti, dokler ne bom . dokler ne bom... Ni prišla naprej s stavkom, toda bilo je jasno, da jo je mučila misel na Gerryja. Svojo napako je morala popraviti, izkupiti greh, preden izgubi Georga; saj ni bila... Ah, te misli, te misli, te blazne misli! George ni mogel, ni smel zdaj umreti!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Rumunski dezerter francoski milijonar

V Rumuniji na smrt obsojeni žid je postal v Parizu kot verižnik milijonar

Komisija, ki jo je odredil francoski parlament, da preišče znano finančno afero Oustric & Co., posluje pridno in zaslišala je že mnogo prič, med katerimi je nekaj prav zanimivih tipov. Največje zanimanje pa vzbuja večkratni milijonar Sarović. Guallino in Oustric sta se seznanila baš po Sarovićevi zaslugi. Sarovića, ki je zdaj naturaliziran Francoz, sta oba poznala.

Prvo, kar je zanimalo preiskovalno komisijo, je bilo vprašanje, če je poznal nekega Mojzesa Salzmanna. Sarović je odgovoril, da Salzmanna prav dobro pozna, ker se piše tako on sam. In sledila je odkrita izpoved. Sarović alias Salzmann je v Rumuniji obsojen na smrt, ker je med vojno dezertiral, pa je imel srečo, da je prispel do Odese, čeprav ni imel niti beliča v žepu. V Odesi je prodajal nogavice, dokler ni prišla ruska revolucija, ki je njegove kupčije ustavila. Iz Rusije je odpotoval v Italijo in nadaljeval krošnjarstvo. Kot trgovsko nadarjeni žid je pa kmalu zavohal, da bi se dalo zaslužiti mnogo več, če bi začel špekulirati z nepremičninami. In lotil se je nove kupčije. Nekaj časa je špekuliral v Italiji, potem se je pa napotil v Nemčijo, kjer je začel špekulirati z markami. Bilo je leta 1919. Toda v Nemčiji so šle njegove špekulacije tako slabo, da je bil zopet brez beliča v žepu, ko je krenil v Francijo.

V Parizu se je iznova lotil špekulacij z nepremičninami in leta 1925 je v trgovskem svetu že nekaj pomenil. Položaj si je utrdil že tako, da se je lahko približal Guallinu, s katerim sta bila kmalu najboljša prijatelja. Slučajno se je seznanil v neki igralnici tudi z Oustricom. Guallino mu je zaupal svojo namero prenesti svoje podjetje iz Italije v Francijo. Sarović se je tako imenitno držal obeh verižnikov, da je imel okrog 100 milijonov frankov, ko je napovedal Oustric konkurz.

Ko je že sedel na milijonih, je začelo njegovo srce biti za Francijo. Rad bi se bil dal naturalizirati, seveda ne iz golega patrijotizma, temveč da bi bili njegovi milijoni na varnem. Toda za hrbtom mu je bila neprestano smrtna obsodba, v rokah pa ni imel nobenega poštenega dokaza, kdo je. Toda to ga ni motilo. Na priporočilo nekega poslanca, čigar pismo se je po čudnem naključju iz uradnih aktov izgubilo, je šla naturalizacija podjetnega žida skrajšanim potom in na smrt obsojeni rumunski dezerter je dobil potrdilo, da je gospod Sarović v V. pariškem okraju znan.

Na vprašanje, zakaj si ni preskrbel iz Bukarešte izpisa iz matrike, je Sarović ali Salzmann odgovoril, da so njegovi papirji zgoreli med požarom na bukareškem magistratu, ki pa v resnici nikoli ni gorel. Zanimivo je, da so taki tipi sploh mogoči, in značilno za našo dobo, da jih ne vtaknejo tja, kamor po pravici spadajo.

Nov mednarodni problem

V zvezi z lepotnimi konkurencami in volitvami kraljic lepote za letošnje leto je nastal nov mednarodni problem, ki je po mnenju prizadetih strank zelo važen. Gre za vprašanje, kdo naj ima odločilno besedo v drugi in kdo v tretji instanci, če se je zgodila tej ali oni lepotici na lepotni konkurenci krivica. Pretežna večina prizadetih kandidatk in njihovih mamic se je izrekla za Pariz kot drugo, vzklicno instanco. S tem je bilo vprašanje druge instance zadovoljivo rešeno. Težje pojde z določitvijo tretje instance, ker se ne morejo odločiti, kje naj bi imeli zadnjo besedo, v Haagu ali Ženevi.

O tem bo najbrž odločevala Mednarodna liga kandidatk na kraljico lepote in njihovih mater, ki bo v kratkem ustanovljena. Splošno prevladuje mnenje, da bi bila za tretjo instanco najprimernejša Ženeva, kajti gospodje zunanji ministri bi imeli za lepotice več razumevanja, kakor mednarodni sodniki, ki so vajeni presojati samo po suhoparnih določbah za take prireditve.

Zaroka švedskega princa

Romantična zaroka švedskega princa Lennarta s hčerko trgovca Nissvandta spominja na sličen primer v švedski kraljevski rodbini. Ko se je brat sedanjega švedskega kralja princ Oskar Bernadotte pred 40 leti odrekel pravi do prestola, da bi se mogel poročiti s švedsko grofico Munckaf Fulkila, so bili člani kraljevske rodbine zelo ogorčeni. Od takrat so se pa časi zelo izpremenili in zaroka princa Lennarta s hčerko stockholmskega trgovca Karin Nissvandtovo smatrajo za znak zbližanja švedskega kraljevskega rodu z ljudstvom.

Princ Lennart je edini sin mlajšega sina švedskega kralja Viljema in ruske kneginje Marije Pavlovne. Star je 22 let, nevesta pa 20. Seznanila sta se že v zgodnji mladosti in združiti se hočeta za vse življenje. Ker princ Lennart nikoli ni mislil na švedski prestol, mu ni bilo težko odreči se prestolonasledstvu. Po maturi je vstopil v armado in postal je konjeniški častnik. Njegova babica, švedska kraljica Viktorija, ki je umrla lani, mu je zapustila otok Mainau na Bodenskem jezeru. Tu se hoče princ Lennart po poroki naseliti. Njegova nevesta je iz stare holandske rodbine, ki se je naselila na Švedskem pred 300 leti.

Otroci se uče telefonirati

Dokler nismo imeli avtomatične telefonske centrale, je bil s telefoniranjem često križ, ker se je rado pripetilo, da je dobil človek napačno zvezo. Napačne zveze v telefonskem prometu gredo večinoma na račun nervoznosti in malomarnosti onih, ki telefonirajo. Uprava švicarskega telefonskega omrežja se tega dobro zaveda in zato je izposlovala pri prosvetni upravi dovoljenje, da se sme poučevati v vseh šolah v Lucernu in Aarau telefoniranje. Če se torej poskus obnese, bo uveden pouk telefoniranja na vseh švicarskih šolah.

Pouk ne traja dolgo. V vsakem razredu se uče otroci telefonirati vsako leto samo pet ur. Najprej se seznanijo temeljito s principi telefona. Potem jim pokažejo, kako se rabi telefonski aparat in kako se previdno telefonira. Končno mora stopiti otrok k telefonu in zahtevati zvezo s tem ali onim telefonskim naročnikom. Jasno je, da vzbuja ta pouk često mnogo smeha, kajti pretežna večina otrok celo v Švici poprej nikoli ni imela prilike telefonirati. Nekateri otroci se pri telefonu tako razburijo, da začno plakati, drugi pa ne spravijo iz sebe niti besedice. Ko je telefoniranje končano, omeni in pojasni učitelj sistematično vse napake in pove, kako jih je treba odpraviti. Otrokom prigovarja zlasti, naj se ne razburjajo, če ne dobe takoj prave zveze. Največjo važnost polagajo na to, da se otroci nauče pri telefonu jasno in razločno govoriti, kar je tudi za odrasle zelo važno.

Dober svet.

Učenjaki si belijo glave, kako bi razbili atom. Naj bi ga kar položili v škatljico, napisali na njo: »Pozor, krhko!« in ga poslali po pošti.

V šoli.

— Janezek, imenuj mi kakšno prozorno telo.

— Ementalski sir, gospod učitelj.

V šoli.

— Ni vse zlato, kar se sveti. Ali mi lahko navedeš kak primer za to, Mihec?

— Vaše hlače, gospod učitelj.

Klišeje

vseh vrst enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna

Ljubljana

Jugografika

Sv. Petra nasip štev. 23
Telefon 2496

Najcenejše oglaša,

Kdor se poslužuje naših **malih oglasov,** ker smo **znižali cene na 50 par za besedo** in jih lahko plačate po pošti **z znamkami.**

Za dečke

so najzanimivejše štivo potopisne povesti Karla Maya. Pravkar je izšla povest

OLD SUREHAND

v dveh zvezkih na 620 straneh. Oba zvezka veljata broširana Din 96.—, v platno vezana Din 128.— Knjigi sta **najzanimivejše darilo**

Knjigarna tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3. 85

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Za odgovor znamko! — odgovarjamo. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanje brez znamke se ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

ZA STAVBE

vsakovrsten suh tesan in žagan les, tudijaka tla, cenó od daja — FRAN ŠUSTAR, Dolenjska cesta, Ljubljana. — Telefon 2424. 13/L

MLAD LOČENEC

želi resnega znanja s preprostim dekletom, vdovo ali ločenko, staro 18—26 let. Le resne ponudbe poslati s polnim naslovom na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Samotar 778«

»PUTNIK« V BEOGRADU

namerava nastaviti več mladih moči, predvsem praktikantov, ki bi se izvežbali za službo v potniških uradih. V obzir bi prišli samo kandidati z najboljšimi spričevali, z znanjem jezikov in dobrimi referencami. Reflektanti naj se v svrho podrobnejših informacij javijo pri »Zvezi za tujski promet v Sloveniji«, Dunajska cesta 1/III.

Proda se močan, dobro ohranjen ročni štirikolesni voz

po ugodni ceni. Naslov v upravi „Slov. Naroda“ 788

SODAR

pošten, trezen, priden, vesten in zanesljiv, ki se razume tudi na kleti, dobi takoj službo, proti plači po dogovoru. Pismene ponudbe na naslov: Zemljič Fric, Ljutomer. 777

Ako hočete delati,

da z lahko domačo obrtjo zaslužite na lastnem domu po 1 Din na uro, pristopite naši zadrugi. Pouk brezplačen. — Vpisnina Din 10.—. Obširna pojasnila radevoljno, ako je priložena znamka za odgovor. Zadruga jugoslavenskih pletača, Osijek. 7/L

NATAKARICO

mlado, vestno, lepo in pošteno iščem. Dobro postopanje; zaslužek primeren, poleti dober. — Ponudbe s sliko na naslov: Maroević, restavrater, Makarska, Dalmacija. 784

OMARA ZA OBLEKO

ceno naprodaj. Gorupova ulica št. 3, pritličje, desno, prva vrata. Ogleda se od pol 2. do pol 5. ure. 787

KRHLJIKOVO LUBJE

češminovo lubje od korenin, sladke koreninice in srčna moč korenine kupi Ant. Stergar, Kamnik. — Blago mora biti čisto in suho. 785

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega predobrega očka, dedka, brata in strica, gospoda

Jakoba Keržana

policijskega nadzornika v pokoju

kakor za številne poklonjene vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku g. dr. Misu, vodstvu Elitnega kina Matice za vso podporo in pomoč ob času bolezni pokojnega, Društvu policijskih nameščencev in vpokojencev, gg. stanovskim kolegom ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 12. t. m. ob ½ 7. uri zjutraj v Križanski cerkvi.

Ljubljana, 10. februarja 1931.

Dora Keržan, hči, in ostali sorodniki

Zahvala

Za številne dokaze toplega sožalja in iskrenega sočutja, ki sem jih prejela ob prerani izgubi mojega ljubljenega soproga, gospoda

Alojzija Ahlina

mesarja in posestnika

se tem potom vsem najprisrčneje zahvaljujem.

Posebno zahvalo sem dolžna vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, čč. duhovščini, sestri usmiljenki, mesarski zadrugi, gg. pevcem za krasno žalno petje in končno vsem prijateljem in znancem, ki so v tako mnogobrojnem številu počastili pokojnika na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, 10. februarja 1931.

MARIJA AHLIN, soproga.

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.